PIERWSZA ŁAWKA · LEKTURY W PIGUŁCE · EGZAMIN ÓSMOKLASISTY 2027 · JĘZYK POLSKI · KLASA 8

Lektury obowiązkowe na egzamin ósmoklasisty 2027 w pigułce – karty + zadania typu CKE

Wszystkie lektury obowiązkowe z listy egzaminu ósmoklasisty 2027: problematyka, bohaterowie, motywy, konteksty do wypracowania oraz zadania w formule CKE z kluczem.

Karta	Temat	Zadania
1	**Akademia Pana Kleksa – Jan Brzechwa** kl. IV–VI · lektura w całości (od 2027 r. zadania mogą sprawdzać znajomość całej książki)	7 zad. 9 pkt
2	**Kajko i Kokosz. Szkoła latania – Janusz Christa** kl. IV–VI · lektura w całości (od 2027 r. zadania mogą sprawdzać znajomość całej książki) · komiks	7 zad. 9 pkt
3	**Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa – C.S. Lewis** kl. IV–VI · lektura w całości (od 2027 r. zadania mogą sprawdzać znajomość całej książki)	7 zad. 9 pkt
4	**Chłopcy z Placu Broni – Ferenc Molnár** kl. IV–VI · lektura w całości (od 2027 r. zadania mogą sprawdzać znajomość całej książki)	7 zad. 9 pkt
5	**Hobbit, czyli tam i z powrotem – J.R.R. Tolkien** kl. IV–VI · lektura w całości (od 2027 r. zadania mogą sprawdzać znajomość całej książki)	7 zad. 9 pkt
6	**Opowieść wigilijna – Charles Dickens** kl. VII–VIII · lektura w całości	7 zad. 10 pkt
7	**Zemsta – Aleksander Fredro** kl. VII–VIII · lektura w całości	6 zad. 10 pkt
8	**Kamienie na szaniec – Aleksander Kamiński** kl. VII–VIII · lektura w całości	7 zad. 8 pkt
9	**Dziady część II – Adam Mickiewicz** kl. VII–VIII · lektura w całości	6 zad. 10 pkt
10	***Mały Książę* – Antoine de Saint-Exupéry** kl. VII–VIII · lektura w całości	7 zad. 10 pkt
11	***Balladyna* – Juliusz Słowacki** kl. VII–VIII · lektura w całości	7 zad. 9 pkt

12	**Jan Kochanowski – fraszki, pieśń, treny VII i VIII** kl. VII–VIII · wybór utworów	**5 zad.** **10 pkt**
13	***Artysta* – Sławomir Mrożek** kl. VII–VIII · krótki utwór poznawany w całości	**7 zad.** **8 pkt**
14	**Reduta Ordona – Adam Mickiewicz** kl. VII–VIII · utwór poznawany w całości	**6 zad.** **9 pkt**
15	**Świtezianka – Adam Mickiewicz** kl. VII–VIII · utwór poznawany w całości	**8 zad.** **9 pkt**
16	**Pan Tadeusz (księgi I, II, IV, X, XI, XII) – Adam Mickiewicz** kl. VII–VIII · utwór poznawany we fragmentach – sześć ksiąg	**7 zad.** **9 pkt**
17	**Latarnik – Henryk Sienkiewicz** kl. VII–VIII · lektura w całości	**8 zad.** **9 pkt**
18	**Quo vadis – Henryk Sienkiewicz** kl. VII–VIII · lektura we fragmentach	**7 zad.** **9 pkt**
19	**Syzyfowe prace – Stefan Żeromski** kl. VII–VIII · lektura we fragmentach	**7 zad.** **8 pkt**

Jak korzystać z zestawu

- Każda karta to jedna lektura obowiązkowa z listy informatora CKE: najpierw ramka **„W pigułce”** (o czym to jest, problematyka, bohaterowie, motywy, konteksty), potem przykłady wykorzystania lektury w wypracowaniu, a na końcu zadania w formule egzaminu.
- Kolejność: lektury z klas IV–VI (od egzaminu 2027 zadania mogą sprawdzać znajomość całych utworów), potem lektury z klas VII–VIII i krótkie utwory poznawane w całości lub we fragmentach.
- Punktacja i formuły poleceń są takie jak w arkuszach CKE (egzamin 10 maja 2027 r.). Błąd rzeczowy dotyczący lektury obowiązkowej oznacza 0 pkt za zadanie.
- Klucz na końcu zawiera zasady oceniania, przykładowe odpowiedzi i numer z brzmieniem wymagania z podstawy programowej.
- Wersja DOCX pozwala dowolnie edytować zadania i drukować karty osobno.

Materiał oryginalny przygotowany zgodnie z wymaganiami egzaminacyjnymi na rok 2027 (informator CKE o egzaminie ósmoklasisty z języka polskiego od roku szkolnego 2024/2025, lista lektur obowiązkowych; podstawa programowa 2017 w brzmieniu z 2024 r., Dz.U. 2024 poz. 996). Nie zawiera zadań z arkuszy CKE. Cytaty wyłącznie z utworów w domenie publicznej (wolnelektury.pl). Pisownia według zasad od 1.01.2026. Do użytku własnego i pracy z własnymi uczniami.

Akademia Pana Kleksa – Jan Brzechwa

kl. IV–VI · lektura w całości (od 2027 r. zadania mogą sprawdzać znajomość całej książki)

KARTA 1/19

Imię i nazwisko: Data: Wynik: ..... / 9 pkt

W pigułce

- **O czym to jest.** Dwunastoletni Adaś Niezgódka, chłopiec roztargniony i niezdarny, trafia do niezwykłej szkoły pana Ambrożego Kleksa przy ulicy Czekoladowej. Opowiada o lekcjach, które rozwijają wyobraźnię, o wyprawach do sąsiednich bajek i o szpaku Mateuszu, który był kiedyś królewiczem. Spokój Akademii niszczą golarz Filip i jego syn Alojzy – mechaniczna lalka, którą Filip przemyca do szkoły jako chłopca; w finale bajka się kończy.
- **Problematyka:** szkoła, która uczy przez wyobraźnię i zabawę, a nie przez wkuwanie; przemiana niezdarnego chłopca w uczestnika niezwykłych zdarzeń; przyjaźń i pomoc (Adaś szuka guzika dla Mateusza); dobro i zło – Kleks i uczniowie wobec Filipa i Alojzego; wartość wiedzy i skutki jej zniszczenia; granica między bajką a rzeczywistością.
- **Bohaterowie**

Postać	Kim jest, jaki jest
Adaś Niezgódka	narrator, 12-latek, na początku roztargniony i nieporadny; w Akademii uczy się, przeżywa przygody, np. unosi się w powietrze i trafia do psiego raju.
pan Ambroży Kleks	założyciel i nauczyciel Akademii; dziwak o niezwykłych umiejętnościach (piegi, oko wysyłane na zwiady, latanie); mądry i życzliwy.
Mateusz	mówiący szpak, dawniej królewicz; aby odzyskać ludzką postać, potrzebuje zgubionego guzika od czarodziejskiej czapki.
doktor Paj-Chi-Wo	chiński lekarz, który wyleczył rannego królewicza i dał mu czapkę; jego wiedza jest spisana na porcelanowych tabliczkach.
golarz Filip	dostarcza Kleksowi piegi; wróg Akademii, groźbą zmusza Kleksa do przyjęcia swoich synów.
Anatol i Alojzy	synowie Filipa: Anatol to zwykły chłopiec, Alojzy – mechaniczna lalka przemycona przez Filipa, złośliwy niszczyciel.

- **Motywy**

Motyw	Jak występuje w lekturze
szkoła	Akademia jako miejsce rozwoju i przygody, z nietypowymi lekcjami, np. kleksografią i składaniem liter w nitkę.
przemiana	Mateusz był człowiekiem, stał się ptakiem i na końcu odzyskuje ludzką postać.
bajka w bajce	furtki w parku prowadzą do znanych bajek, a na końcu okazuje się, kto jest autorem opowieści.

Podgląd • Pierwsza Ławka

zło niszczące dobro	Alojzy niszczy tabliczki z sekretami Kleksa i Akademia się rozpada.

- **Konteksty:** Powieść ukazała się w 1946 r., tuż po wojnie; to pierwsza część cyklu o panu Kleksie (dalej: *Podróże…* i *Tryumf…*). Książkę zekranizowano w latach 80. XX w. (reż. Krzysztof Gradowski) – w filmie lalka ma inne imię niż w książce, więc odpowiadając, opieraj się na powieści. Motyw niezwykłej szkoły łączy ją z innymi tekstami kultury o szkołach magii.

Jak wykorzystać w wypracowaniu

Przykład 1. Temat: Czy szkoła może być miejscem przygody? Napisz rozprawkę.
Argument: dobra szkoła rozbudza wyobraźnię i ciekawość. Przykład: w Akademii pana Kleksa chłopcy uczą się kleksografii, czyli tworzenia obrazków z plam atramentu, a Adaś, który przypadkiem unosi się w powietrze, budzi się w psim raju.

Przykład 2. Temat: Prawdziwy przyjaciel pomaga, nawet gdy sam nic nie zyskuje.
Argument: przyjaźń wyraża się w czynach. Przykład: Adaś po wysłuchaniu historii Mateusza postanawia szukać guzika, który pozwoli szpakowi znów stać się człowiekiem.

Zadania

1 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń dotyczących całej powieści *Akademia Pana Kleksa*. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 1 pkt

1. Do Akademii przyjmowano tylko chłopców, których imiona zaczynały się na literę A.	**P**	**F**
2. Mateusz był jednym z uczniów Akademii i miał imię na literę M.	**P**	**F**

2 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
Mateusz potrzebował guzika od czarodziejskiej czapki, ponieważ ___ / 1 pkt

A. guzik otwierał wszystkie furtki do bajek.
B. pan Kleks zgubił go podczas lotu.
C. chciał nim zapłacić za naukę w Akademii.
D. dzięki niemu mógł odzyskać ludzką postać.

3 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
W powieści Akademia Pana Kleksa zastosowano narrację ___ / 1 pkt

A. pierwszoosobową – o zdarzeniach opowiada Adaś Niezgódka.
B. trzecioosobową – o zdarzeniach opowiada pan Kleks.
C. pierwszoosobową – o zdarzeniach opowiada golarz Filip.
D. trzecioosobową – narrator nie jest bohaterem zdarzeń.

4 **Dopasuj do każdej postaci właściwy opis. Wpisz odpowiednią literę.** ___ / 2 pkt

1. Paj-Chi-Wo	a) mechaniczna lalka podana za syna golarza
2. Alojzy	b) chiński doktor, który wyleczył królewicza
3. Anatol	c) dostawca piegów, który zmusił Kleksa do przyjęcia synów
4. golarz Filip	d) syn Filipa, zwykły chłopiec

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

5 **Ustal kolejność zdarzeń z powieści. Wpisz numery od 1 do 4.** ___ / 1 pkt

_____ Alojzy niszczy tabliczki z sekretami pana Kleksa.

_____ Mateusz opowiada Adasiowi o swojej przemianie w szpaka.

_____ Mateusz odzyskuje ludzką postać.

_____ Golarz Filip przyprowadza do Akademii swoich synów.

6 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
Elementem fantastycznym w powieści Akademia Pana Kleksa jest ___ / 1 pkt

A. uczeń, który jest roztargniony.

B. furtka w parku prowadząca do bajki.

C. nauczyciel, który prowadzi lekcje z uczniami.

D. szkoła z salami lekcyjnymi i sypialniami.

7 **Uzasadnij tezę: *Zło potrafi zniszczyć coś bardzo cennego*. Odwołaj się do powieści *Akademia Pana Kleksa*.** ___ / 2 pkt

PIERWSZA ŁAWKA

Kajko i Kokosz. Szkoła latania – Janusz Christa

KARTA 2/19

kl. IV–VI · lektura w całości (od 2027 r. zadania mogą sprawdzać znajomość całej książki) · komiks

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 9 pkt

W pigułce

- **O czym to jest.** Kasztelan Mirmił, władca grodu Mirmiłowo, zapragnął nauczyć się latać, choć jego żona Lubawa jest temu przeciwna. Wódz zbójcerzy Hegemon, przebrany za wędrownego kupca, namawia go na naukę latania – liczy, że pod nieobecność kasztelana zdobędzie gród. Mirmił uczy się u czarownicy Jagi, ciotki Kokosza, a potem wyrusza na Łysą Górę; zbójcerze, którzy w tym czasie napadają na Mirmiłowo, zostają odparci.
- **Problematyka:** marzenie i upór w dążeniu do celu; pycha i łatwowierność władcy; podstęp i jego skutki; przyjaźń i lojalność wojów wobec grodu; humor jako sposób mówienia o ludzkich słabościach.
- **Bohaterowie**

Postać	Kim jest, jaki jest
Kajko	niski, bystry i odważny wój; walczy łukiem i mieczem, myśli szybko.
Kokosz	tęgi, łakomy, trochę tchórzliwy i skłonny do przechwałek, ale wierny przyjaciel; Jaga jest jego ciotką.
Mirmił	kasztelan Mirmiłowa; pyszałkowaty i naiwny, chce latać.
Lubawa	żona Mirmiła, rozsądna, przeciwna jego pomysłowi.
Hegemon	wódz zbójcerzy; przebiegły, ale niezbyt mądry; ciągle planuje zdobycie grodu.
Jaga i Łamignat	czarownica, ciotka Kokosza, uczy Mirmiła latać na miotle; jej mąż Łamignat dostaje od niej fujarkę, która ma dodawać mu siły.

- **Motywy**

Motyw	Jak występuje w lekturze
lot	pragnienie wzniesienia się w powietrze – jak w micie o Dedalu i Ikarze, tu pokazane z humorem.
podstęp	Hegemon w przebraniu kupca chce wywabić kasztelana z grodu.
czary	miotła, maść do latania, fujarka mająca dodawać sił – elementy fantastyczne w świecie dawnych Słowian.

- **Konteksty:** Komiks drukowano w odcinkach w czasopiśmie „Świat Młodych” w 1975 r., a album ukazał się w 1981 r.; to pierwszy komiks na liście lektur obowiązkowych. Akcja dzieje się w zabawnie przedstawionym świecie dawnych Słowian (gród, kasztelan, woje). Komiks łączy obraz i słowo: kadry, dymki, onomatopeje, napisy narratora – to cechy, o które pytają zadania.

Jak wykorzystać w wypracowaniu

Przykład 1. Temat: Czy warto spełniać swoje marzenia za wszelką cenę?
Argument: marzenie może zaślepić i narazić innych. Przykład: Mirmił tak bardzo chce latać, że daje się namówić przebranemu Hegemonowi i wyrusza na naukę, a pod jego nieobecność zbójcerze napadają na gród.

Przykład 2. Temat: Przyjaciele poznają się w biedzie.
Argument: prawdziwi przyjaciele pomagają, nawet gdy pomysł jest dziwny. Przykład: Kajko podsuwa Mirmiłowi pomysł, by uczył się latać u Jagi, ciotki Kokosza.

Zadania

1 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń dotyczących komiksu *Kajko i Kokosz. Szkoła latania*. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 1 pkt

1. Hegemon namawia Mirmiła do nauki latania, bo chce pod jego nieobecność zdobyć gród.	P	F
2. Lubawa od początku zachęca męża, żeby nauczył się latać.	P	F

2 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
Hegemon, aby namówić Mirmiła do nauki latania, ___ / 1 pkt

A. napisał do kasztelana list w imieniu Jagi.
B. przekupił Kokosza smakołykami.
C. przebrał się za wędrownego kupca.
D. udawał czarownika z Łysej Góry.

3 **Dopasuj do każdej postaci właściwą informację. Wpisz odpowiednią literę.** ___ / 2 pkt

1. Jaga	a) wódz zbójcerzy
2. Łamignat	b) czarownica ucząca latania na miotle
3. Kokosz	c) dostaje od żony fujarkę, która ma dodawać mu siły
4. Hegemon	d) wój, którego ciotką jest czarownica; łakomy i skory do przechwałek

1 ____ 2 ____ 3 ____ 4 ____

4 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
W komiksie słowa wypowiadane przez bohaterów umieszcza się najczęściej ___ / 1 pkt

A. w przypisach na końcu albumu.
B. w dymkach.
C. w didaskaliach w nawiasie.
D. w spisie treści.

Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa – C.S. Lewis

KARTA 3/19

kl. IV–VI · lektura w całości (od 2027 r. zadania mogą sprawdzać znajomość całej książki)

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 9 pkt

W pigułce

- **O czym to jest.** Podczas wojny czworo rodzeństwa – Piotr, Zuzanna, Edmund i Łucja – zostaje wysłanych z Londynu na wieś, do domu starego Profesora. Przez starą szafę trafiają do Narnii, krainy skutej wieczną zimą przez Białą Czarownicę. Edmund zdradza rodzeństwo, lew Aslan oddaje za niego życie, ożywa, a dzieci pokonują Czarownicę i zostają królami i królowymi Narnii.
- **Problematyka:** dobro i zło; zdrada, skrucha i przebaczenie; ofiara za innych; prawda i niewiara (rodzeństwo nie wierzy Łucji); odwaga i odpowiedzialność; pokusa i jej skutki.
- **Bohaterowie**

Postać	Kim jest, jaki jest
Łucja	najmłodsza, pierwsza odkrywa Narnię; szczera, dobra, odważna; zaprzyjaźnia się z faunem Tumnusem, leczy rannych.
Edmund	złośliwy, ulega Czarownicy (słodycze, obietnica władzy), zdradza rodzeństwo; potem żałuje, w bitwie niszczy różdżkę Czarownicy.
Piotr	najstarszy, odpowiedzialny; ratując Zuzannę, zabija wilka Maugrima, zostaje pasowany na rycerza.
Zuzanna	rozważna; wraz z Łucją towarzyszy Aslanowi w noc jego śmierci.
Aslan	wielki lew, prawowity król; oddaje życie za Edmunda, ożywa, ożywia posągi i pokonuje Czarownicę.
Biała Czarownica	samozwańcza królowa Narnii; sprowadziła wieczną zimę, zamienia przeciwników w kamień.
pan Tumnus, pan Bóbr i pani Bobrowa	faun – przyjaciel Łucji, aresztowany i zamieniony w posąg; bobry – pomocnicy dzieci.

- **Motywy**

Motyw	Jak występuje w lekturze
przejście do innego świata	zwykła szafa staje się drogą do Narnii.
wieczna zima	zima bez świąt to znak władzy zła; odwilż zapowiada nadejście Aslana.
ofiara i odrodzenie	Aslan umiera na Kamiennym Stole za zdrajcę, a o świcie ożywa.
przemiana bohatera	Edmund przechodzi od zdrady do odwagi i zostaje nazwany Sprawiedliwym.

- **Konteksty:** Kontekst historyczny: w czasie II wojny światowej dzieci z Londynu wywożono na wieś przed nalotami – od tego zaczyna się powieść. Książka wyszła w 1950 r. jako pierwsza wydana część cyklu, choć w kolejności zdarzeń jest drugą. Postać Aslana często odczytuje się w kontekście chrześcijańskim (ofiara i zmartwychwstanie); to interpretacja, nie fakt z fabuły. Powieść należy do fantasy.

Jak wykorzystać w wypracowaniu

Przykład 1. Temat: Czy każdy zasługuje na drugą szansę? Napisz rozprawkę.
Argument: człowiek, który żałuje, może się zmienić. Przykład: Edmund zdradził rodzeństwo dla obietnic Czarownicy, ale gdy zrozumiał błąd, walczył po stronie Aslana, rozbił różdżkę Czarownicy, a po bitwie, uleczony przez Łucję, został królem Edmundem Sprawiedliwym.

Przykład 2. Temat: Prawdziwa odwaga to troska o innych.
Argument: odwaga polega na narażaniu się dla słabszych. Przykład: Piotr staje do walki z wilkiem, który zaatakował Zuzannę, i pokonuje go.

Zadania

1 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń dotyczących powieści *Lew, czarownica i stara szafa*. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 1 pkt

1. Pierwsza do Narnii trafiła Łucja, gdy weszła sama do szafy.	P	F
2. Święty Mikołaj wręczył prezenty całej czwórce rodzeństwa.	P	F

2 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
Wilka, który zaatakował Zuzannę, zabił ___ / 1 pkt

A. Edmund.
B. Aslan.
C. pan Bóbr.
D. Piotr.

3 **Ustal kolejność zdarzeń z powieści. Wpisz numery od 1 do 4.** ___ / 1 pkt

_____ Aslan oddaje życie na Kamiennym Stole.
_____ Edmund po raz pierwszy spotyka Białą Czarownicę.
_____ Dzieci zostają koronowane na władców Narnii.
_____ Kamienny Stół pęka, a Aslan ożywa.

4 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
Powieść C.S. Lewisa należy do odmiany powieści nazywanej fantasy, ponieważ ___ / 1 pkt

A. w świecie przedstawionym istnieje magiczna kraina z istotami fantastycznymi.
B. opowiada o prawdziwych wydarzeniach z czasów wojny.
C. akcja dzieje się w przyszłości wśród robotów.
D. bohaterowie rozwiązują zagadkę kryminalną.

Chłopcy z Placu Broni – Ferenc Molnár

kl. IV–VI · lektura w całości (od 2027 r. zadania mogą sprawdzać znajomość całej książki)

KARTA 4/19

Imię i nazwisko: ..... Data: ..... Wynik: ..... / 9 pkt

W pigułce

- **O czym to jest.** Budapeszt, wiosna 1889 r. Chłopcy z ulicy Pawła bronią swojego placu – pustej parceli przy składzie drewna – przed Czerwonymi Koszulami, którymi dowodzi Feri Acz. Najmniejszy z nich, Nemeczek, jedyny szeregowiec, mimo choroby wykazuje się ogromną odwagą i lojalnością. Chłopcy wygrywają bitwę, ale Nemeczek umiera wkrótce po niej, a plac ma zostać zabudowany.
- **Problematyka:** przyjaźń, lojalność i honor; odwaga fizyczna i odwaga moralna; zdrada i przebaczenie (Gereb); szacunek dla przeciwnika; wspólnota i miejsce, które jest dla dzieci jak ojczyzna; sens poświęcenia.
- **Bohaterowie**

Postać	Kim jest, jaki jest
Nemeczek	najmniejszy, jedyny szeregowiec, syn krawca; wierny, odważny, uczciwy; w bitwie obala Acza, zostaje mianowany kapitanem, wkrótce umiera.
Boka	przywódca chłopców z placu, rozsądny i sprawiedliwy; wybrany 11 głosami na 14; planuje i wygrywa bitwę.
Gereb	rywal Boki; zazdrosny, zdradza kolegów, potem żałuje, wraca i w bitwie odzyskuje chorągiewkę.
Feri Acz	przywódca Czerwonych Koszul; honorowy przeciwnik, docenia odwagę Nemeczka.
bracia Pastorowie	silni chłopcy z Czerwonych Koszul; zabierają słabszym kulki, a po odmowie Nemeczka wrzucają go do stawu.
Czonakosz	silny, wesoły przyjaciel Boki i Nemeczka, w bitwie bierze do niewoli Pastora.
Jano	stróż składu drewna, Słowak, właściciel psa Hektora.

- **Motywy**

Motyw	Jak występuje w lekturze
plac jako ojczyzna	zwykła parcela jest dla chłopców prerią i ojczyzną, której trzeba bronić.
wojna	zabawa w wojsko z rangami i chorągiewką, a jednocześnie poważne przeżycia.
zdrada i wierność	Gereb zdradza, Nemeczek nie zdradza nawet wtedy, gdy go upokarzają.
śmierć dziecka	odejście Nemeczka nadaje zabawie tragiczny wymiar.

- **Konteksty:** Powieść węgierskiego pisarza wychodziła w odcinkach od 1906 r., a jako książka ukazała się w 1907 r.; akcja toczy się w prawdziwej dzielnicy Budapesztu. Tytuł polski pochodzi z pierwszego przekładu; nowsze przekłady używają też tytułu *Chłopcy z ulicy Pawła*. Fragment powieści był tekstem literackim na egzaminie ósmoklasisty w 2025 r.; najsłynniejsza ekranizacja – film Zoltána Fábriego (1969).

Jak wykorzystać w wypracowaniu

Przykład 1. Temat: Prawdziwy bohater nie musi być najsilniejszy.
Argument: o bohaterstwie decyduje postawa, a nie siła. Przykład: Nemeczek, najmniejszy i chory, w czasie bitwy rzuca się na Acza i powala go na ziemię, za co Boka mianuje go kapitanem.

Przykład 2. Temat: Czy warto przebaczać tym, którzy nas zawiedli?
Argument: przebaczenie daje szansę na poprawę. Przykład: Boka przyjmuje z powrotem skruszonego Gereba, a ten w bitwie odzyskuje chorągiewkę i odzyskuje stopień porucznika.

Zadania

1 **Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń dotyczących powieści *Chłopcy z Placu Broni*. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.** ___ / 1 pkt

1. Nemeczek przez większą część powieści był jedynym szeregowcem wśród chłopców z placu.	P	F
2. Bokę wybrano na przywódcę po zwycięskiej bitwie z Czerwonymi Koszulami.	P	F

2 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.** ___ / 1 pkt
W czasie bitwy Acza obalił na ziemię

A. Boka.
B. Gereb.
C. Nemeczek.
D. Czonakosz.

3 **Ustal kolejność zdarzeń z powieści. Wpisz numery od 1 do 4.** ___ / 1 pkt

_____ Nemeczek zostaje wykąpany w stawie przez braci Pastorów.
_____ Acz zabiera chorągiewkę z placu.
_____ Boka mianuje Nemeczka kapitanem.
_____ Boka przyjmuje Gereba z powrotem.

Wina i przebaczenie	Spowiedź Jacka przed Gerwazym, przebaczenie umierającego Stolnika.
Dworek szlachecki	Soplicowo – gościnny dom, w którym zegar gra Mazurka Dąbrowskiego.
Polowanie i uczta	Łowy na niedźwiedzia, róg Wojskiego, uczta z arcyserwisem w ks. XII.

- **Konteksty:** Epopeja narodowa napisana przez Mickiewicza na emigracji w Paryżu i wydana w 1834 r.; poeta wraca w niej myślą do Litwy swojej młodości. Tło historyczne: lata 1811–1812, Litwa pod zaborem rosyjskim, nadzieje Polaków związane z wyprawą Napoleona na Rosję; wspomnienia insurekcji kościuszkowskiej, Konstytucji 3 maja i Legionów Dąbrowskiego. Inwokację czyta Skawiński w *Latarniku* Sienkiewicza; utwór sfilmował Andrzej Wajda (1999).

Jak wykorzystać w wypracowaniu

Przykład 1. Temat: Czy każdy błąd można naprawić? Napisz rozprawkę.
Argument: szczera pokuta i czyny dla innych mogą odkupić nawet ciężką winę. Przykład: Jacek Soplica zabił Stolnika, ale jako ksiądz Robak całe życie służył ojczyźnie, w ks. IV ocalił Tadeusza i Hrabiego przed niedźwiedziem, a w ks. XI Podkomorzy ogłasza jego rehabilitację.

Przykład 2. Temat: Napisz przemówienie o tym, że zgoda buduje wspólnotę.
Argument: pojednanie kończy wieloletnie spory. Przykład: Gerwazy, który przez lata chciał zemsty na Soplicach, w ks. X mówi Jackowi „Z nami kwita", a w ks. XII uznaje władzę Zosi, wnuczki Stolnika i narzeczonej Tadeusza – rody Horeszków i Sopliców łączą się.

Zadania

1 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
***Pan Tadeusz* należy do epiki, ponieważ** ___ / 1 pkt

A. ma narratora, który opowiada o wydarzeniach i bohaterach.

B. jest krótkim utworem z morałem na końcu.

C. jest przeznaczony do wystawienia w teatrze.

D. wyraża wyłącznie uczucia podmiotu lirycznego.

2 **Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.**
***Inwokacja* rozpoczynająca *Pana Tadeusza* to** ___ / 1 pkt

A. rozmowa Sędziego z Tadeuszem o grzeczności.

B. opis polowania na niedźwiedzia w litewskiej puszczy.

C. pożegnanie Tadeusza z Zosią przed wyjazdem do wojska.

D. uroczysty zwrot do ojczyzny i Matki Boskiej z prośbą, by choć duszą wrócić do kraju lat dziecinnych.

CO JESZCZE JEST W ŚRODKU

Lektury obowiązkowe na egzamin ósmoklasisty 2027 w pigułce – karty + zadania typu CKE z kluczem

Podgląd pokazał 12 z 83 stron. Pełna wersja: 83 stron A4, PDF do druku i DOCX do edycji.

- Wszystkie lektury obowiązkowe z listy egzaminu ósmoklasisty 2027 w jednym pliku: na każdą lekturę karta „w pigułce" i zadania w formule CKE z kluczem.
- Na każdej karcie: o czym jest utwór, problematyka, bohaterowie, motywy, konteksty oraz gotowe przykłady wykorzystania lektury w rozprawce, przemówieniu i opowiadaniu.
- Lektury z klas IV–VI (od 2027 r.
- zadania mogą sprawdzać znajomość całych książek): „Akademia Pana Kleksa", „Kajko i Kokosz:
- Szkoła latania", „Opowieści z Narnii.
- Lew, czarownica i stara szafa", „Chłopcy z Placu Broni", „Hobbit".
- Lektury z klas VII–VIII: „Opowieść wigilijna", „Zemsta", „Kamienie na szaniec", „Dziady" cz.
- II, „Mały Książę", „Balladyna", Kochanowski (fraszki, pieśń, treny VII i VIII), „Reduta Ordona", „Świtezianka", „Pan Tadeusz" (księgi I, II, IV, X, XI, XII), „Artysta", „Latarnik",
- Zadania prawda/fałsz, wyboru i otwarte jak w arkuszu, z zasadami oceniania i numerem wymagania z podstawy programowej.
- Treść oryginalna; cytaty tylko z utworów w domenie publicznej.
- PDF do druku (83 stron) i DOCX do edycji (czarno-biały, gotowy do kserowania).
- Pisownia według zasad od 1 stycznia 2026 r.

Kup pełną wersję – plik od razu na e-mail
pierwszalawka.pl/material/egzamin-osmoklasisty-2027-lektury-obowiazkowe-w-pigulce